

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DERSLER CEPTE

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11

ÜNİTE

ELEŞTİRİ
MÜLAKAT / RÖPORTAJ

KONU

- Cumhuriyet Öncesinde Eleştiri
- Cumhuriyet Dönemi'nde Eleştiri
- Cumhuriyet Öncesinde Mülakat
- Cumhuriyet Dönemi'nde Mülakat
- Cumhuriyet Dönemi'nde Röportaj

DERSLER CEPTE 8. SAYI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 11. SINIF

ISBN 978-975-11-6636-4

Genel Yayın Yönetmeni

Halil İbrahim TOPÇU

Yayın Koordinatörü

Dr. Yasin ELÇİ

Yazar Ekibi

Gül GÜNDOĞDU, Öğretmen
Ayşen ÖZTAŞ ÇELİK, Öğretmen
Banu İLHAN, Öğretmen
Beste ERDEMOĞLU, Öğretmen
Fadime AYDINTÜRK, Öğretmen
Mustafa ÖZDAMAR, Öğretmen
Nedret YILDIZHAN, Öğretmen
Orhan GÖZÜBÜYÜK, Öğretmen
Safiye YILMAZ, Öğretmen
Sündüs ÇANKAYA, Öğretmen

Dizgi - Tasarım Ekibi

Çağlayan Volkan YILDIZ, Öğretmen
Beste ERDEMOĞLU, Öğretmen

Türkçe yayın hakları MEB, 2023

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

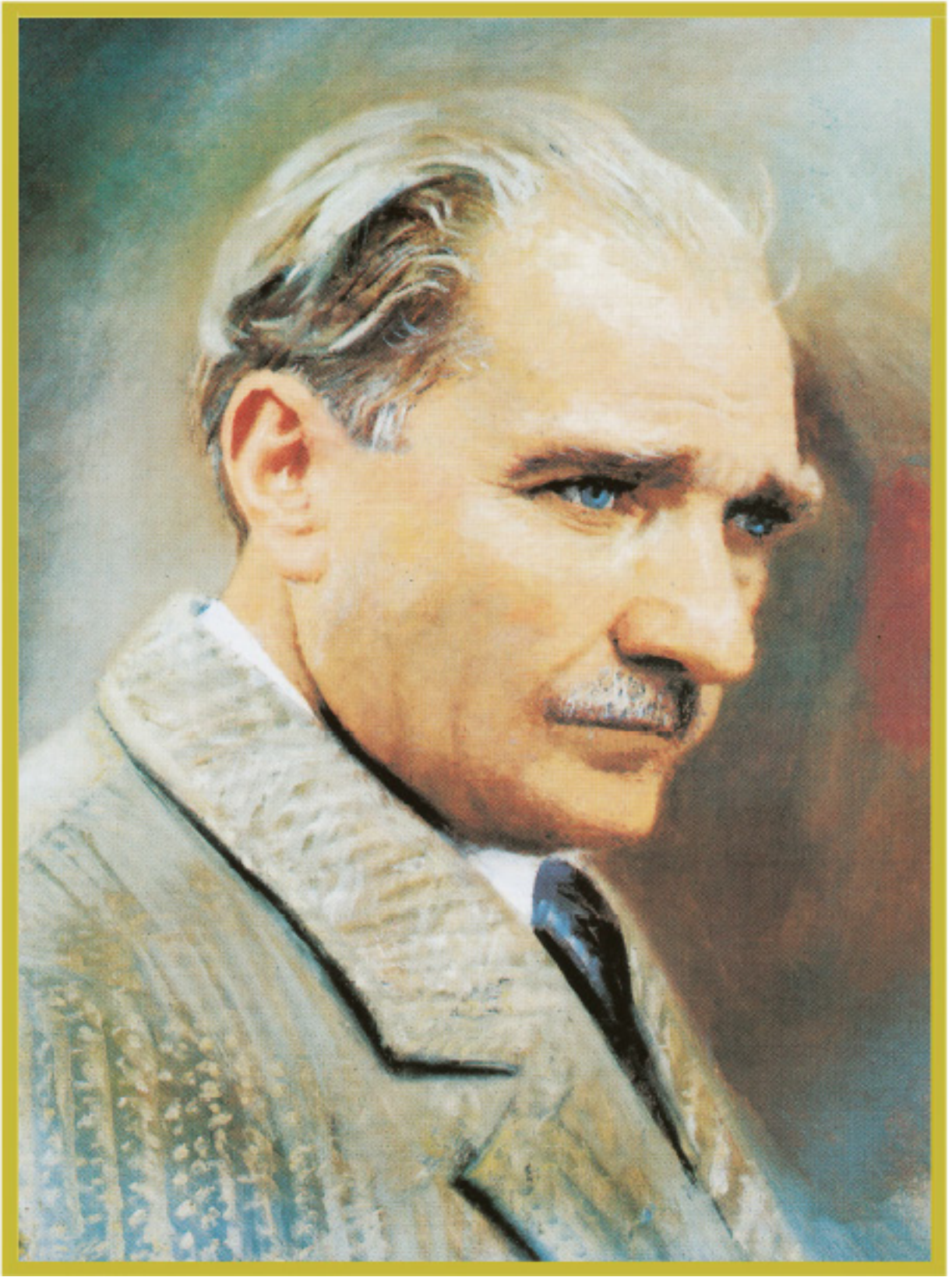
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	8
Cumhuriyet Öncesinde Eleştiri	10
Cumhuriyet Dönemi'nde Eleştiri	11
Açık Uçlu Sorular - Cumhuriyet Öncesinde Eleştiri / Cumhuriyet Dönemi'nde Eleştiri	13
Çoktan Seçmeli Sorular - Cumhuriyet Öncesinde Eleştiri / Cumhuriyet Dönemi'nde Eleştiri	14
Cumhuriyet Öncesinde Mülakat	15
Cumhuriyet Dönemi'nde Mülakat	15
Cumhuriyet Dönemi'nde Röportaj	16
Açık Uçlu Sorular - Mülakat / Röportaj	17
Çoktan Seçmeli Sorular - Mülakat / Röportaj	18
Cevap Anahtarı	19

Değerli Öğretmenler ve Sevgili Öğrenciler,

Sizler için hazırlanan Dersler Cepte fasiküllerinde tüm derslerdeki aylık konu özetlerini bulacaksınız. Gerek yazılılara hazırlanırken gerek konu tekrarı yaparken Dersler Cepte fasikülündeki konu özetleri size yol gösterecektir. Konu özetlerinin maddeler hâlinde ve görsel ağırlıklı olması bilgilerinizin kalıcı olmasında kolaylık sağlayacaktır. Konu özetlerinin yanında “Hatırlayalım, Kritik Bilgi, Dikkat, Faydalı Linkler, Araştırma, Bir Örnek de Sen Ver, Biliyor Musunuz?, Filozof Der ki, Felsefe Sözlüğü, Haritada Bulalım” gibi bölümlerle konuların en önemli noktalarını ve ilgi çekici yanlarını görmüş olacaksınız. Böylece eğlenirken aynı zamanda da bilgilerinizi pekiştirme fırsatı bulacaksınız.

Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorularla tekrar ettiğiniz bilgileri kullanabileceksiniz. Karekodlar aracılığıyla çoktan seçmeli soruların video çözümlerini izleyerek sorulara anında dönüt alabileceksiniz. Her konuyla ilgili çıkmış soruların yer alması da üniversiteye hazırlık yolculuğunda sizlere rehberlik edecek ve işlediğiniz konuların ne kadar önemli olduğuna dair fikir verecektir. Ayrıca OGM Materyal web sitesi, yardimci.kaynaklar.meb.gov.tr ve eba.gov.tr adresleri üzerinden fasiküllerimize kolay ulaşma imkânına sahip olacaksınız.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış ve denetimden geçmiş olan Dersler Cepte fasikülleriyle öğrenci ve öğretmenlere derslerin işlenişi ve tekrarı noktasında katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Halil İbrahim TOPÇU
Ortaöğretim Genel Müdürü

Neler Öğreneceğiz?

CUMHURİYET ÖNCESİNDE ELEŞTİRİ

CUMHURİYET DÖNEMİNDE ELEŞTİRİ

CUMHURİYET ÖNCESİNDE MÜLAKAT

CUMHURİYET DÖNEMİNDE MÜLAKAT

CUMHURİYET DÖNEMİNDE RÖPORTAJ

Dersler Cepte'nin "Konu Özeti" bölümünde Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet Dönemi eleştirisi, mülakat ve röportaj türünün özelliklerini öğreneceksiniz. "Hatırlayalım" bölümünde geçmişe dair bilgilerinizi anımsayacaksınız. "Kritik Bilgi" başlığında konu kapsamında özellikle dikkat etmeniz gereken bilgilere ulaşabilirsiniz. "Dersi İzleyelim" bölümünde ise konuya dair ders anlatım videolarına erişebilirsiniz.

TYT TÜRKÇE ÇIKMIŞ SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI								
ÜNİTE	KONU	2018 TYT	2019 TYT	2020 TYT	2021 TYT	2022 TYT	TOPLAM SORU SAYISI	
11. SINIF	HİKÂYE ŞİİR MAKALE SOHBET / FIKRA	1	1	1	-	1	4	
	ROMAN TİYATRO ELEŞTİRİ MÜLAKAT / RÖPORTAJ	-	-	-	-	-	-	
	GİRİŞ HİKÂYE ŞİİR MAKALE SOHBET / FIKRA ROMAN TİYATRO ELEŞTİRİ MÜLAKAT / RÖPORTAJ	2	2	2	2	2	10	
	NOKTALAMA İŞARETLERİ	2	2	2	2	2	10	
							24	

AYT TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÇIKMIŞ SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI								
ÜNİTE	KONU	2018 AYT	2019 AYT	2020 AYT	2021 AYT	2022 AYT	TOPLAM SORU SAYISI	
11. SINIF	GİRİŞ	EDEBİYAT-TOPLUM İLİŞKİSİ	-	-	-	-	-	
		EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ	1	1	1	1	5	
	HİKÂYE	CUMHURİYET DÖNEMİ HİKÂYESİ (1923-1940)	1	1	-	-	2	
		CUMHURİYET DÖNEMİ HİKÂYESİ (1940-1960)	1	-	-	-	1	
	ŞİİR	TANZİMAT DÖNEMİ ŞİİR	-	-	-	-	-	
		SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİR	-	-	-	-	-	
		FECRİATİ DÖNEMİ ŞİİR	-	1	-	-	1	
		MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİR	1	1	-	-	2	
		CUMHURİYET DÖNEMİ'NİN İLK YILLARINDA ŞİİR	1	-	-	1	2	
		TÜRK DÜNYASI EDEBİYATINDA ŞİİR	-	-	-	-	-	
	MAKALE	MAKALE	-	-	-	-	-	
	SOHBET FIKRA	CUMHURİYET ÖNCESİNDE SOHBET	-	-	-	-	-	
		CUMHURİYET DÖNEMİNDE SOHBET	-	-	-	-	-	
		CUMHURİYET ÖNCESİNDE FIKRA	-	-	-	-	-	
		CUMHURİYET DÖNEMİNDE FIKRA	-	-	-	-	-	
	ROMAN	CUMHURİYET DÖNEMİNDE ROMAN (1923-1950)	-	1	-	-	1	
		CUMHURİYET DÖNEMİNDE ROMAN (1950-1980)	1	-	-	2	3	
		DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN	-	-	-	-	-	
	TİYATRO	CUMHURİYET DÖNEMİNDE TİYATRO (1923-1950)	-	-	-	1	1	
		CUMHURİYET DÖNEMİNDE TİYATRO (1950-1980)	-	-	-	1	1	
		DÜNYA EDEBİYATINDA TİYATRO	-	-	-	-	-	
	ELEŞTİRİ	CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNCESİ ELEŞTİRİ	-	-	-	-	-	
		CUMHURİYET DÖNEMİNDE ELEŞTİRİ	-	-	-	-	-	
	MÜLAKAT RÖPORTAJ	MÜLAKAT	-	-	-	-	-	
		RÖPORTAJ	-	-	-	-	-	
							21	

Yukarıdaki tablo YKS sorularının son beş yıla göre dağılımını göstermektedir. ÖSYM, YKS sorularını bütün kazanımlara ve konulara yönelik belirleyebilir.

CUMHURİYET ÖNCESİNDE ELEŞTİRİ

- Divan edebiyatında **hiciv**, halk edebiyatında **taşlama**, siyasi ve toplumsal eleştiri örnekleridir.
- Divan edebiyatındaki şairlerin hayatlarını anlatan tezkireler eleştiri türüne yakındır.
- Bugünkü anlamıyla eleştiri Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımıza girmiştir. Önceleri belli bir yönetime dayanmayan, dönemin veya yazarın eksik yönlerini vurgulayan eleştiriler zamanla olgunlaşmış ve günümüzdeki hâliyle eseri veya yazarı yorumlama türü olmuştur.
- Nâmık Kemal'in *Tahrîb-i Harâbât* adlı eseri Batılı manada ilk eleştiri örneğidir.

NÂMIK KEMAL (1840-1888): Yazar, şair, devlet adamı ve gazeteci olan sanatçı birçok türde olduğu gibi eleştiri türünde de ilk örneğin sahibidir. *Tahrîb-i Harâbât*, *Tâkib*, *İrfan Paşa'ya Mektup*, *Mukaddime-i Celâl* ve *Renan Müdafanâmesi* adlı eleştiri eserleri Türk kültürü içinde müstesna bir yere sahiptir. Siyasal ve toplumsal meseleler, edebiyat, sanat, dil ve kültüre dair yazdığı eleştiriler, makaleler birçok sorunu çözecek mahiyettedir.

ZİYÂ PAŞA (1825-1880): Yazar, şair ve devlet adamıdır. Türk edebiyatının önde gelen isimlerindendir. Tanzimat Edebiyatı'nın sinesinde barındırdığı eski-yeni ikilemini en iyi temsil eden sanatçıdır. Eskilerin hiciv üslubundan farklı olarak yergiye dayalı mizahlı, seviyeli, kibar, zarif bir üslubu vardır. *Hürriyet* gazetesinde çıkan *Şiir ve İnşâ* makalesinde Divan şiirini eleştirir. *Harâbât Mukaddimesi*'nde bu görüşlerin tersini savunur. *Zafernâme* eseri ise Batılı anlamda yazılmış ilk satir örneğidir. Yazarın eserleri eleştiri türünün unutulmazlarındadır.

RECÂİZÂDE MAHMUT EKREM (1847-1914): Tanzimat ikinci dönemini başlatan, Türk edebiyatında üstat olmuş isimlerin hocasıdır. Eski edebiyatı savunanlara, özellikle Muallim Nâci'ye yaptığı eleştirilerle yeni edebiyatın sesidir. Nesirleri şiirlerine göre daha güçlüdür. Edebiyat kuramcısıdır. Bütün eserlerinde "Sanat sanat içindir." görüşünü benimseyen sanatçı, realizm akımının etkisindedir. *Takdir-i Elhan*, *Kudemadan Birkaç Şair*, *Zemzeme Mukaddimesi* eleştiri türündeki eserleridir.

MİZANCI MURAT (1854-1917): Politikacı, gazeteci, tarihçi yazarın *Mizan* gazetesini çıkardığı için Mehmet Murat olan adı Mizancı Murat olarak yerleşir. Eğitimle yenileşme ve kalkınma adına olan İslamcı fikirlerini, derslerinde ve yazılarında savunur. Yeni nesle tarih bilinci kazandırma çabasıdır. *Üdebamızın Numune-i İmtisalleri*, *Mizan* gazetesinde yayımladığı eleştirilerdir.

MUALLİM NACİ (1850-1893): Tanzimat neslinin önde gelen şair ve yazarlarındadır. *Tercümân-ı Hakikat* gazetesinde yayımlanan şiir ve yazılarıyla adını duyurur. Recâizâde Mahmut Ekrem ile yaptığı tartışmalarda eski edebiyatın kollayıcısıdır. Eleştirilerini, dil bilgisi ve aruz kurallarına bağlı kalınması adına yapan sanatçı yeninin millî olması tarafındadır. *Demdeme* adlı eleştirisini *Zemzeme Mukaddimesi* ve *Takdir-i Elhan*'a karşılık yazılmıştır.

BEŞİR FUAT (1852-1887): Bilim, felsefe, edebiyat eleştirisi ve biyografi türlerinde eserleri olan yazar "ilk eleştirmen, ilk denemeci" olarak bilinir. Çok çeşitli gazete ve dergilerde eleştiriler yazan sanatçının *İntikad* adlı eleştirisi felsefi düşüncelerini içerir. Victor Hugo'nun ölümü üzerine yazdıkları Türk edebiyatının ilk tenkitli monografisidir.

HÜSEYİN CAHİT YALÇIN (1875-1957): Servetifünun edebiyatının önemli temsilcilerinden olan yazar, yeni edebiyatı benimseyenleri dekadancılıkla suçlayan Ahmet Mithat Efendi'ye karşı bir çeşit savunma olan tenkitlerini *Kavgalarım* adlı eserinde yayımlar. Sade ve samimi bir dil kullanır.

ŞAHABETTİN SÜLEYMAN (1885-1919): Sanat ve edebiyat çevresinde geçen hayatını bir süre aktif siyasete girerek tenkit yazılarıyla devam ettiren yazar, çeşitli dergilerde yayımlanan yazılarıyla dikkat çeker. Fecriatî'nin kurulması ve şekillendirilmesinde önemli katkısı vardır. "Sanat şahsi ve muhteremdir." cümlesi onundur. Edebi tenkitleri, *Nâmık Kemal*, *Abdülhak Hâmit*, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*, *Malumat-ı Edebiyye I-II* (Fuat Köprülü ile birlikte) kitaplarında toplanmıştır.

MEHMET RAUF (1875-1931): Türk edebiyatının ilk psikolojik romanını yazan sanatçının *Mektep*, *Hayal-i Cedid* ve *Servet-i Fünun* dergisinde yazdığı mizahi edebi tenkitleri dikkat çekicidir. *Yılan Lafı*, *Biraz da Ciddiyat*, *İstatistik*, *Hediyelerimiz* eleştirilerinin toplandığı yayımlanmamış eserleridir.

TEVFİK FİKRET (1867-1915): Şair, öğretmen ve yayımcıdır. Edebiyatta yeni bir edebi hareketin başlamasını Servet-i Fünun dergisinde sanatı ve liderliğiyle sağlamıştır. Ressam-şair kimliğiyle yazdığı estetik ve öznel eleştirileri *Musahabe-i Edebiyye*, *Hafta-i Edebî*, *Tevfik Fikret Dil ve Edebiyat Yazıları*'nda toplanmıştır.

ALİ KEMAL (1867-1922): Yazar, gazeteci ve siyasetçidir. Kendine has üslubuyla kolay, çabuk ve düzeltilmesiz yazar. İnatçı ve mücadeleci kişiliği eleştirilerine yansır. Siyasi yazıları ve gazeteciliğiyle öne çıkan yazarın edebiyat, dil ve tarih üzerine yazdığı eleştirileri *Sorbon Dârü'l-fünûnu'nda Edebiyyât-ı Hakikiyye Dersleri*, *Paris Musahabeleri I-II*, *İnkılap Tarihimiz* ve *Jön Türkler, Edebiyat ve Siyaset, Ömrüm* adlarıyla kitaplaştırılmıştır.

AHMET ŞUAYP (1876-1910): Bilimsel eleştirinin oluşmasını *Servet-i Fünun* dergisindeki yazılarıyla ve dünya edebiyatında söz sahibi kişilerin eserlerini ayrıntılı incelemesiyle sağlamıştır. Ele aldığı eserlerin özelliklerini belirlerken hem dâhil olduğu Servetifünuncuları eski edebiyatçılara karşı savunur hem de savunduklarının bireyciliğini, karamsar dünya görüşlerini eleştirir. *Esmar-ı Matbuat*, *Hayat ve Kitaplar*, *Ulum-i İktisadiye ve İçtimaiye*, *Hukuk-ı Umumiye-i Düvel*, *Hukuk-ı İdare* adlı eleştiri eserlerini edebiyatımıza kazandırmıştır.

YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU (1889-1974): Dergilere yazdığı şiir, öykü, makale, eleştiri gibi türlerle adını duyuran yazar; romanları, denemeleri, oyunları ve anılarıyla edebiyata yön verenlerdendir. Eserleri üslup bakımından Türkçenin geçirdiği bütün evreleri gösterir. Konuları, fikirleri, dil özellikleri zengindir. *İzmir'den Bursa'ya*, *Kadınlık ve Kadınlarımız*, *Seçme Yazılar*, *Ergenekon*, *Alp Dağları'ndan* ve *Miss Chalfrin'in Albümünden* adlı eserleri eleştiri ve makale türünde yazmış olduğu yazılarından oluşur.

HAMDULLAH SUPHİ TANRIÖVER (1885-1966): Yazar ve şair olan sanatçının adı, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında mecliste yaptığı heyecanlı konuşmalarla "Millî Hatip" olarak yerleşir. *İstiklal Marşı'nı* mecliste kabulünü sağlayan ve okuyan odur. Çeşitli dergilerde yazdığı yazılar dilde sadeleşmeyi ve hece veznini savunmak, millileşmeyi sağlamak adına yazılan makaleler ve edebî tenkitlerdir. Güçlü bir tarih bilgisi ve şuuruна sahiptir. *Dağ Yolu I-II*, *Günebakan*, *Anadolu Milli Mücadelesi* eserlerinde deneme, makale ve eleştirilerini kitaplaştırmıştır.

ALİ CANİP YÖNTEM (1887-1967): Şair, yazar ve edebiyat tarihçisidir. Genç Kalemler dergisinin yazarlarından, Millî Edebiyatın kurucularındandır. Sade ve açık bir üslup kullanır. *Türk Yurdu* ve başka dergilerde yayımlanmış makale ve eleştirilerini *Millî Edebiyat Meselesi* ve *Cenap'la Münakaşalarım*, *Edebiyat*, *Türk Edebiyatından Numuneler*, *Cihan Edebiyatından Numuneler* adlı eserlerde bir araya getirmiştir.

M. FUAT KÖPRÜLÜ (1890-1966): Yazar, şair, Türkolog ve siyasetçisidir. Türk edebiyatında modern edebiyat tarihçiliğinin kurucusudur. Türk edebiyatı tarihi, edebî tenkit, Türk dili, Türk sanat musikişi, Türk siyasi tarihi ve etnolojisi gibi alanlarda eserleri olan yazar şiirle başladığı edebî hayatında, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* adlı eseriyle ün kazanmıştır. Eserlerinin hemen hepsini araştırma, edebî tenkit olarak değerlendireceğimiz yazarın *Bugünkü Edebiyat* adlı yapıtı ve *Hayat-ı Fikriyye*, *Tevfik Fikret Ahlakı*, *Türk Halk Edebiyatı*, *Edebiyat Araştırmaları* modern eleştirinin en önemli örneklerindendir. 1500'den fazla kitabı, makalesi ve araştırması bulunan üretken bir yazardır.

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ELEŞTİRİ

Eleştiri: Sanat eserinin alanındaki kişilerce olumlu ve olumsuz olarak değerlendirilmesine ve okura sunulmasına eleştiri ya da tenkit denir.

Hatırlayalım

Eleştirinin amacı, sanat eserinin zayıf ve güçlü yönlerini tespit ederek gerçek değerini belirlemektir.

Eleştiri Türleri

Öznel (İzlenimci) Eleştiri: Eleştirmen kendisini okurun yerine koyarak eserleri değerlendirir. Kendi zevk ve anlayışlarını, eserin kendisi üzerinde bıraktığı etkiyi dile getirir. Eleştirme kuralı yoktur, bir iddiada bulunmaz.

Tarihi ve Sosyolojik Eleştiri: Her dönemin anlayışı ve zevki birbirinden farklı olduğu için eserler, dönemin şartlarına göre değerlendirilmelidir. Tarihi eleştiri de eseri bulunduğu dönemin şartlarına göre değerlendirmektir. Eser, dönemin sosyolojik özelliklerini göstermesi bakımından toplumsal bir belge olarak kabul edilir. Bu türdeki incelemeye sosyolojik eleştiri de denir.

Sanatçıya Yönelik Eleştiri: Her eser yazarından izler taşır. Bu nedenle eleştirmen sanatçının hayatını ve edebî kişiliğini de inceler. Eser ile yazarın hayatı arasındaki ilişkiyi inceleyene “biyografik eleştiri”, sanatçının iç dünyası incelenerek yapılarına “ruh bilimsel eleştiri” denir.

Esere Yönelik Eleştiri: Eserdeki konu, dil, kullanılan teknikler, tema, konu ve yapı incelenir. Eleştirinin merkezinde sadece eser vardır. Ayrıntılı bir inceleme yapılarak okuyucuya takdim edilir.

Çözümleyici Eleştiri: Eserin çok yönlü bir şekilde ele alınması ve incelenmesi sonucunda okurun bilgilendirildiği eleştiri türüdür. Eleştirmen belli kurallar çerçevesinde eseri değerlendirir. Detaylı bir çalışma olan çözümleyici eleştiri, diğer eleştiri türlerinden de yararlanır.

Kritik Bilgi

Cumhuriyet'in ilk yıllarında popüler olan öznel eleştirinin yerini nesnel eleştiri almaya başlamıştır. Esere dönük nesnel eleştiri, bilim çevreleri tarafından geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Başlıca Temsilcileri:

NURULLAH ATAÇ (1898-1957): Yazı hayatına şiirle başlayan sanatçı, çeşitli gazete ve dergilerde yazdığı eleştiri ve denemeleri ile tanınır. Cumhuriyet şairlerinin tanınmasında, yeni şiirin benimsenmesinde katkısı çoktur. Türkçeyi özleştirenlerdendir. Yazı diline devrik cümleyi kazandırmış, yazdığı ve çevirdiği eserlerle kendi başına adeta bir akademi vazifesi yapmıştır. *Ataç'ın Tiyatro Yazıları, Şiir, Daima Şiir: Ataç'ın Şiir Yazıları* adıyla yayımlanan eleştirileri vardır.

ORHAN ŞAİK GÖKYAY (1902-1904): Şair ve edebiyat araştırmacısıdır. Ulusal konuları işleyen şiirlerden sonra edebiyat tarihi, folklor ve halk edebiyatı araştırmalarına yönelen sanatçının *Destursuz Bağa Girenler* adlı eseri eleştiri türündedir.

SUUT KEMAL YETKİN (1903-1980): Şiirle başladığı sanat hayatına denemelerle ün katan sanatçının samimi ve yalın bir dili, gençlere rehberlik ettiği eleştiri yazıları, biyografi ve edebiyat tarihi alanında kitapları vardır. Gözlemci ve araştırmacıdır. Yoğun ve öznlü düşüncelerini işlediği *Sanat Meseleleri* adlı eseri eleştiri türündedir.

CEVDET KUDRET SOLOK (1907-1992): Yedi Meşaleciler topluluğunun en üretken şairidir. *Meşale* dergisinde bireysel konularda şiirler yazar. Derginin kapanmasından sonra oyunlar ve öyküler yazar. Edebiyat tarihinde önemli çalışmaları vardır. Birçok ödül almıştır. *Eşref: Hicviyeler* eleştiri türündeki eseridir.

MEHMET KAPLAN (1915-1986): Yazar, Yeni Türk Edebiyatı profesörüdür. Yazıları *Gençlik ve İstanbul, Çağrı, Hisar, Türk Edebiyatı* gibi dergilerde yayımlanır. İnceleme ve araştırma yazı-

ları ile tanınır. Sonraki yıllarda edebiyat tarihine yönelen sanatçının *Şiir Tahlilleri, Hikâye Tahlilleri, Tıp Tahlilleri* adlı eleştirileri vardır.

BERNA MORAN (1921-1993): Yazar edebiyat eleştirmenidir. Yazıları çeşitli dergilerde yayımlanır. *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi* adlı eseriyle Türk Dil Kurumu Bilim Ödülü'nü kazanır. Türk edebiyatı ve Türk romanı üzerine eleştirileri kaynak niteliğindedir. *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış* adlı üç ciltlik eseri ile yılın sanatçısı seçilmiştir.

ATTILA İLHAN (1925-2005): Mavi akımını başlatan toplumcu gerçekçi yazar, entelektüel çalışmaları ile Türk edebiyatının önemli bir şairi ve düşünürüdür. İmla kurallarını reddeder, eserlerinde sinema tekniğini kullanır. İmge dünyası zengindir. Konuşma dilini, halk deyimlerini kullanır. Gazete ve dergilerdeki yazıları, televizyon söyleşileri hatta şiir ve romanları eleştiri niteliğindedir. *İkinci Yeni Savaşı* adıyla yayımladığı eseri eleştiri türündedir.

ASIM BEZİRCİ (1927-1993): Deneme, eleştiri, inceleme gibi birçok türde eseri olan şair ve çevirmendir. Yaşadığı dönemin en çok eser veren yazarlarından. Öznel-izlenimci eleştiri yöntemine karşı nesnel-bilimsel eleştiriye savunur. Birçok dergi ve gazetede düşüncelerini eleştiri türündeki yazıları ile savunur. *Çok Kapalı Oda, Bilimden Yana, Okudukça, On Şair-On Şiir, 1950 Sonrası Hikâyecilerimiz: Eleştiriler, Konuşmalar* adlı eleştiri eserleridir.

MEMET FUAT (1926-2002): Eleştirmen, yazar, yayımcı ve eğitimcidir. Edebiyat eleştirileri ve voleybola katkıları ile öne çıkar, önemli ödüllerin sahibidir. Yeditepe dergisinde yayımladığı denemeler ve eleştiriler ile adını duyurur. Öznel eleştiri yöntemini kullanan yazarın *Düşünceye Saygı, Çağın Görebilmek, Unutulmuş Yazılar, Çağdaşımız Makyavel, Eleştiri Sorumluluğu, Konuşan Toplum* adlı eleştirileri vardır.

FETHİ NACİ (1927-2008): Yazar, şair, eleştirmen ve yayıncıdır. Çeşitli gazete ve dergilerde şiirlerini, hikâyelerini, deneme ve eleştirilerini neşreder. 1959 yılının en beğenilen eleştirmeni seçilir. Onun eleştiri yönteminin temeli metnin fikri ve estetik ölçülerini birlikte değerlendirmektir. Dili oldukça başarılıdır. Birçok esere imza atan yazarın eleştiri türündeki eserleri; *Edebiyat Yazıları, Eleştiri Günlüğü I-II-III-IV-V, Eleştiride Kırk Yıl, Şiir Yazıları, Kıskanmak, Roman ve Yaşam* adlarını taşır.

GÜRSEL AYTAÇ (1940-...): Çeşitli dergilerde eleştiri ve inceleme yazıları yayımlayan yazarın uzmanlık alanı Alman dili ve edebiyatıdır. Dil biliminden edindiği kuramı ve teorik birikimi Türk edebiyatına uygular. Merkezi eser olan bilimsel eleştirinin Türk edebiyatındaki önemli isimlerindendir. *Yeni Alman Edebiyatı Tarihi, Çağdaş Alman Edebiyatı Tarihi, Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler, Edebiyat Yazıları, Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi, Genel Edebiyat Bilimi, Edebiyat ve Medya, Felsefi Roman* adlı eserlerin sahibidir.

Dersi İzleyelim

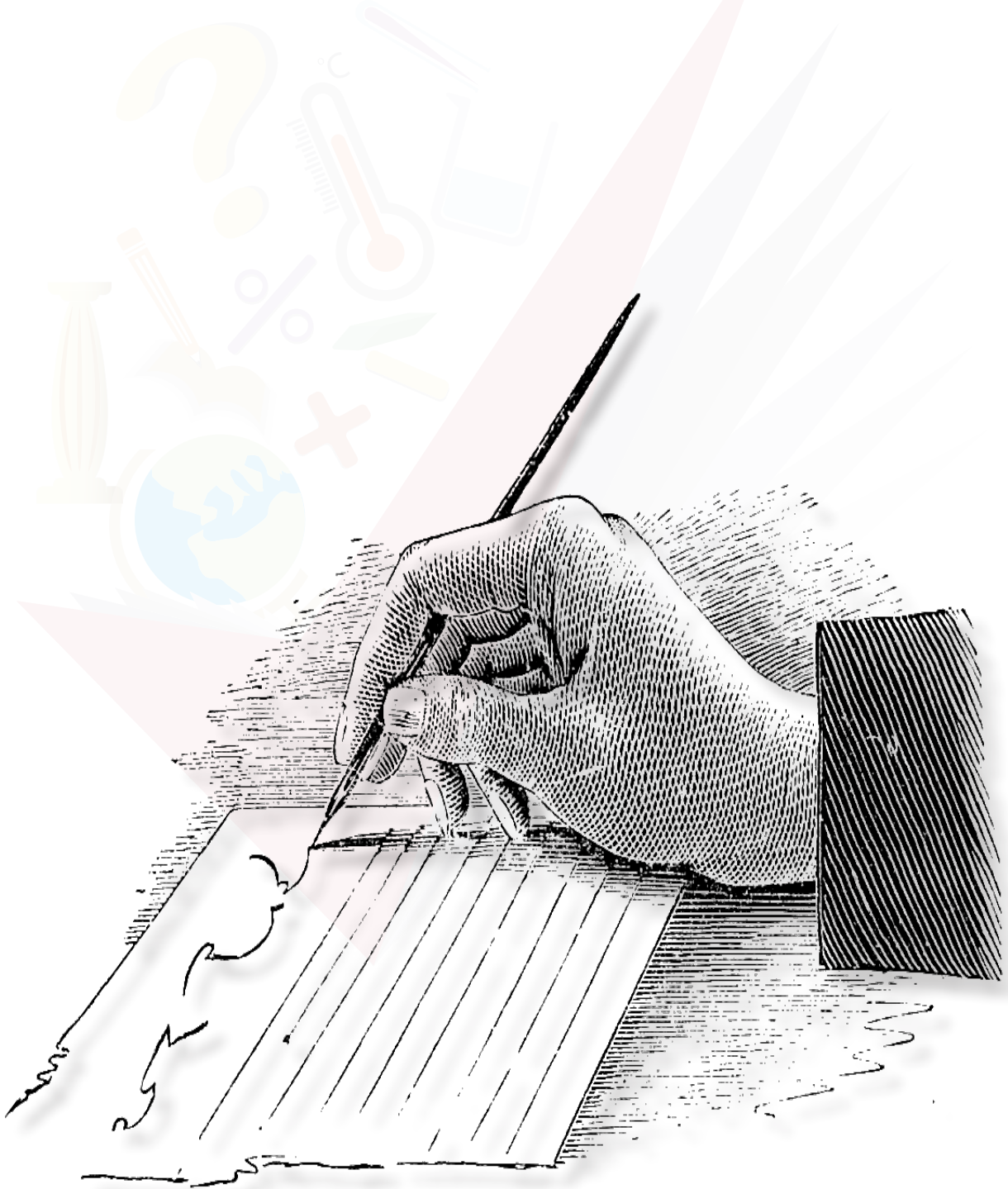

Eleştiri (Tenkit)

1. Verilen parçalardaki boşlukları doğru şekilde tamamlayınız.

- a. Eleştiri Türk edebiyatında bağımsız bir tür olarak ---- Dönemi'nde başlar. ----'in *Tasvir-i Efkâr*'da çıkan *Lisân-ı Osmânî'nin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazatı Şâmil* yazısı ilk eleştiri yazısı sayılır.
- b. Nâmık Kemal, Ziyâ Paşa'nın ---- adlı eserinin mukaddimesindeki görüşlerini, *Tahrîb-i Hârâbat* ve *Tâkib* adlı eserlerinde eleştirir.
- c. Recâizâde Mahmut Ekrem ---- adlı eserinin ön sözünde Muallim Nâci'nin eski edebiyat hakkındaki görüşlerini eleştirir. Muallim Nâci ise bu eleştirilere ---- ile cevap vermiştir.

1. Yazarın belirli bir konu hakkındaki görüşlerini, yaşamsal tecrübelerinden yola çıkarak rahat bir üslupla aktardığı ve görüşlerini kanıtlayıcı kaygısı gütmeyen öğretici metin türüne denir. Ancak yazar; bir kişiyi, yeri ya da eseri olumlu ve olumsuz yönleri ile ele alıyorsa türüne örnek vermiştir.

Aşağıdakilerden hangisinde, boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken öğretici metinler sırasıyla verilmiştir?

- A) deneme-fıkra
- B) deneme-eleştiri
- C) eleştiri-fıkra
- D) fıkra-eleştiri
- E) eleştiri-deneme

2. Aşağıdakilerden hangisi konularına göre eleştiri türlerinden biri değildir?

- A) Okura dönük eleştiri
- B) Topluma dönük eleştiri
- C) Sanatçıya dönük eleştiri
- D) Esere dönük eleştiri
- E) Nesnel eleştiri

3. Aşağıdakilerden hangisi nesnel bir eleştiri ifadesidir?

- A) Son yazdığı şiirlerinde imge yüklü bir dil kullanarak, eserin anlatımına yoğunluk kazandırmıştır.
- B) Köy yaşamını etkileyici bir üslupla ele aldığı hikâyelerinde gerçekçi tasvirler kullanmıştır.
- C) Onun şiirlerini okurken kendinizi yeni bir hayal dünyasının içine dalmış bulursunuz.
- D) Roman yazmayı bırakıp hikâye türüne geçmesi sanatçı için yerinde bir tercih olmuştur.
- E) Şiirleri, kendi çağındaki genç şairler üzerinde derin etkiler bırakan sanatçı dehasının birer yansımasıdır.

4. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde eleştiri türünde eser veren yazarlardan biri değildir?

- A) Ömer Seyfettin
- B) Ahmet Hamdi Tanpınar
- C) Sabri Esat Siyavuşgil
- D) Berna Moran
- E) Sabahattin Eyüboğlu

5. Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir türde yazılmıştır?

- A) *Tahrir-i Harabat*
- B) *Yüz Yılın 100 Türk Romanı*
- C) *Destursuz Bağa Girenler*
- D) *Şiir Tahlilleri*
- E) *Bize Göre*

6. Aşağıdakilerin hangisinde yazar-eser eşleştirmesi yanlış verilmiştir?

- A) *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış*-Berna Moran
- B) *Eleştiri Günlüğü*-Nurullah Ataç
- C) *Hayat ve Kitaplar*-Ahmet Şuayp
- D) *Hikâye Tahlilleri*-Mehmet Kaplan
- E) *Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler*-Gürsel Aytaç

7. (I) Gözlerin elindeki güle dikilmişti, parmakların aheste aheste yaprakları koparıp rüzgâra bahşediyordu. (II) Seni seyrettikçe kalbimde hüznünler hissediyordum. (III) Şu anda hayalhanenin acı acı fikirlerle meşgul olduğundan emin idim. (IV) Yapraklar bitinceye kadar hiç tavrını ve vaziyetini değiştirmeyerek hazin hazin sükût ediyordun. (V) Lakin son yaprak son metanetini mahvetti, birden bire bir gözyaşı seli hasıl oldu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNCESİNDE MÜLAKAT

- Mülakat (görüşme); sanat, bilim, siyaset vb. alanlarda şöhret kazananları tanıtmak, onların bir konuda düşüncelerini öğrenmek için yazılan öğretici bir türdür. Açık, yalın bir dil kullanılır. Amaç bilgi vermek olduğu için söyleşmeye bağlı, açıklayıcı, tartışmacı, öyküleyici anlatım kullanılır. Sorular nesnel bir yaklaşımla hazırlanıp yöneltir. Yazıya aktarılırken yoruma ve ayrıntıya girilmez.
- Mülakat diyaloglara dayalı bir türdür.
- Cumhuriyet'ten önce mülakat türünde, Ziyâ Paşa'nın Tanzimat Dönemi'nde yazdığı *Rüya* adlı eseri, yazarın kendi rüyasını kurgulamasından oluşur.
- Türk edebiyatında mülakat türünün ilk olgun örneği Ruşen Eşref Ünaydın'ın *Diyorlar ki* adlı eseridir.

Biliyor musunuz?

Ruşen Eşref Ünaydın'ın *Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal ile Mülakat*'ı, Mustafa Kemal Atatürk'ü halka tanıtan ilk eser olması bakımından önemlidir.

Başlıca Temsilcileri:

ZİYÂ PAŞA (1825-1880): Tanzimat Edebiyatı'nın büyük şair ve yazarlarından. Düşünceleriyle yeni, yaşayışı ve eserleriyle eskiyi arar. Yazarın hayatına ve eserlerine bu zıtlık yansımıştır. Karşılıklı konuşma şeklinde yazılmış olan *Rüya* adlı eseri ilk mülakat olarak değerlendirilir.

RUŞEN EŞREF ÜNAYDIN (1892-1959): Millî Edebiyat Dönemi'nin önemli gazeteci yazarlarından. Tercümanlık ile başladığı yazı hayatında röportajları ile ünlenmiştir. Üslubu akıcıdır. Gözlem ve betimleme ustasıdır. Millî hisleri, tarihi bir tablo içinde şevkle işler. Röportaj ve mülakat türünü Türk edebiyatına kazandıran sanatçının bu türlerde, *Diyorlar ki*, *Çanakkale'de Savaşanlar Dediler ki*, *Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal ile Mülakat* adlı eserleri vardır.

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE MÜLAKAT

- Cumhuriyet Dönemi'nde süreli yayınların ehemmiyetinin artmasıyla mülakat türünün sayısı da doğru orantılı artar.
- Sanat ve politikayı gözler önüne serecek çok sayıda eser mülakat türünde yazılmıştır.
- Mülakat türündeki eserler, soruların muhatabının dünyaya bakışını, sanat anlayışını nesnel bir tavırla yansıtır.

Başlıca Temsilcileri:

HİKMET FERİDUN ES (1909-1992): Gazeteciliğiyle öne çıkan yazar, yurt içi ve yurt dışı dergilerde yazdığı röportajlar ile adını duyurur. Mizah ve gezi yazıları yazar, savaş muhabirliği yapar. Sade ve akıcı bir anlatımı vardır. *Bugün de Diyorlar ki: Harpten Evvelkiler, Harpten Sonrakiler, Holivut'ta 300 Gün* adlı mülakatları vardır.

GAVSİ OZANSOY (1917-1970): Araştırmacı şair ve yazar çeşitli gazete ve dergilerde sekreterlik, yazarlık ve muhabirlik yapar, şiirleri yayımlanır. Sonradan şiiri bırakıp sadece edebiyatçılarla mülakat, röportaj ve sohbetler yaparak edebiyat tarihine büyük katkıda bulunur. Yazar, *Edebiyatımızda Dünküler mi, Bugünküler mi Daha Kuvvetli, 40 Yıl Sonra Diyorlar ki, Mısrarlarda Yaşayan Aşklar, Beş Kuşak Konuşuyor* adlı yazı dizilerinin sahibidir.

YAŞAR NABİ NAYIR (1908-1981): Şiirle başladığı sanat yaşamında; roman, öykü, oyun, çeviri, deneme gibi değişik türlerde eserler vermiştir. Yayıncılık çalışmaları ile edebiyatımızda ünlenen sanatçı, yaklaşık yarım yüzyıl *Varlık* dergisini çıkarmış, Türkçenin yaygınlaşması için çalışmıştır. *Edebiyatçılarımız Konuşuyor* adlı eseri mülakat türündedir.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE RÖPORTAJ

- Bir gerçeği, sorunu, olayı veya bir durumu ortaya koymak; açığa çıkarmak için süreli yayınlarda yazılan öğretici metinlere **röportaj** denir. Araştırma, inceleme, gezip görme ve somut durumlar içeren bu yazılarda kısa cümleler kullanılır. Bilgi ve belgeler gerektiğinde fotoğraflarla desteklenir. Yazarın gayesi gerçekleri sunmaktır. Okuyandaki merak ögesinin canlı kalması için birçok anlatım biçiminden, düşünceyi geliştirme yollarından yararlanır.
- 20. yüzyılda Amerika'da ortaya çıkan röportaj türü, Türk edebiyatında 1950'den sonra görülmeye başlamıştır. Toplumdaki gelişme ve değişimler, sorunlar, yazarların yerinde gözlemledikleri olaylar aracısız olarak süreli yayınlarda aktarılır. Birçok yazar gazetelerde seri şeklinde de röportaj yazmıştır.

Başlıca Temsilcileri:

YAŞAR KEMAL (1923-2015): Sosyal gerçekçidir. Şiirle başladığı edebiyat yaşamına hikâye, röportaj ve romanla devam etmiştir. Kısa cümleler kullanır, söz hazinesi çok geniştir. Atasözleri ve deyimlere çokça yer verir, bölgesel sözcükleri kullanır. Röportaj tekniğini iyi bilir, roman ve hikâyelerini röportaj havasıyla yazmış, 1955 yılında röportaj armağanını almıştır. *Allah'ın Askerleri, Çukurova Yana Yana, Bir Bulut Kaynıyor, Yanan Ormanlarda 50 Gün, Peribacaları* adlı röportajları vardır.

FİKRET OTYAM (1926-2015): Gazeteci, ressam ve yazardır. Anadolu hakkında yazdığı röportajlarla adını duyurur. Tüm eserlerinde Anadolu ve Güneydoğu insanını betimler. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun öğrencisidir. *Ha Bu Diyar, Doğudan Gezi Notları, Harran, Hoyrat, Mayın ve Irıp, Uy Babo, Topraksızlar, Hû Dost, Bir Karış Toprak İçin, Oy Fırat Asi Fırat, Can Pazarı, Vay Kurban, Karasevdam Anadolum, Harran Koçaklaması* adlı röportajları vardır.

TAHİR KUTSİ MAKAL (1937-1999): Şair, yazar, gazeteci ve araştırmacı yönleriyle tanınan çok ödüllü bir sanatçıdır. *İçgöç* dizi röportajıyla da "Yılın Gazetecisi" unvanını alır. *Acı Yol* eseriyle röportaj türünün gençlerin ilgi odağı olmasını sağlar. Türkçenin ve Türk milletinin sanatçısı olma gayretiyle üreten sanatçı yaşayan Türkçeyi kullanmıştır.

Kritik Bilgi

Röportaj türündeki yazılar zaman içinde tarihî belge niteliği kazanır.

Röportaj türünün bir kişiyi soru-cevap yöntemiyle tanıtmak gibi bir amacı yoktur.

Biliyor musunuz?

Mülakat sadece soru ve cevaplardan oluşan, mülakatı yazan kişinin yorumunun yer almadığı bir yazı türüdür. Röportaj ise yazarın yorumlarıyla, toplanan ve eklenen bilgilerle zenginleşen, görsel ürünlerin de eklenebildiği halkı aydınlatmak düşüncesiyle oluşturulmuş daha kapsamlı bir yazı türüdür.

Dersi İzleyelim

Mülakat

Röportaj

	MÜLAKAT	RÖPORTAJ
AMAÇ		
YÖNTEM		
ÖZNELLİK / NESNELLİK		
DİL VE ANLATIM ÖZELLİĞİ		

1. Aşağıdakilerden hangisi mülakatlarda bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Mülakatlarda ağırlıklı olarak söyleşmeye bağlı anlatım kullanılır.
- B) Mülakatlar, alanında tanınmış kişilerle yapılır.
- C) Mülakat soruları önceden hazırlık yapılmadan mülakatın seyrine göre hazırlanmalıdır.
- D) Mülakatta sorular; açık, yalın ve akıcı olmalıdır.
- E) Mülakat için belirlenen görüşme süresine uyulmalıdır.

2. Mülakat yapılacak kişiyi önceden arayarak randevu almanın ve mülakata güzel bir kıyafetle zamanında gitmenin mülakatı yapan kişiye sağladığı en önemli yarar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Görüşülen kişinin mülakat yapana saygısını artırır, mülakat zamanı iletişim kolaylaşır.
- B) Mülakat yapmanın kendi alanında ünlenmesini sağlar.
- C) Mülakat sorularına verilen cevapların gerçeklik boyutunu artırır.
- D) Mülakat yapılan kişide bir daha mülakat yapma isteği doğurur.
- E) Zamandan tasarruf edilerek önceden hazırlananların dışında sorular sorulmasına olanak tanır.

3. Aşağıdakilerden hangisi mülakata hazırlık aşamasında uyulması gereken kurallardan biri değildir?

- A) Mülakat yapılacak kişinin topluma mal olmuş, tanınmış kişiler arasından seçilmesi.
- B) Mülakat yapılacak kişinin aranarak görüşmeye müsait olup olmadığının öğrenilmesi.
- C) Mülakat planı hazırlanarak sorulacak soruların belirlenmesi.
- D) Mülakat yapılacak kişinin görüşme yerine davet edilmesi.
- E) Mülakat yapılacak kişinin özellikleri hakkında ön araştırma yapılması.

- 4. I. Bir gerçek, sorun, olay ya da durum ortaya konulur.
II. Araştırmaya, incelemeye ve somut olgulara dayanır.
III. Gazete ve dergilerde yayımlanan öğretici metin türüdür.
IV. Olay ve olgular aktarılırken ayrıntılara yer verilir.
V. Bir kişiyi sorulara verdiği cevaplarla tanıtmak amaçlanır.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangisinde röportajla ilgili bilgi yanlış vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

- 5. Sorulu cevaplı bir metin türüdür. Yalın, açık, duru bir dil ve anlatımı vardır. Bu türde söyleşmeye bağlı anlatımın yanı sıra açıklayıcı, tartışmacı ve öyküleyici anlatıma da başvurulabilir. Okuyucuya bilgi vermek amaçlandığı için dil, göndergesel işlevinde kullanılır. Muhataba yöneltilen sorular önceden belirlenir.

Bu parçada tanıtılan tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme
- B) Röportaj
- C) Söyleşi
- D) Mülakat
- E) Söylev

6. Aşağıda adı verilen eserlerden hangisi mülakat türüne örnek olarak gösterilemez?

- A) *Bugün de Diyorlar ki*
- B) *Tarih Musahabeleri*
- C) *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar*
- D) *Diyorlar ki*
- E) *Edebiyatçılarımız Konuşuyor*

Açık Uçlu Sorular - Eleştiri

1. **Cevap: a.** Eleştiri Türk edebiyatında bağımsız bir tür olarak Tanzimat Dönemi'nde başlar. Nâmık Kemal'in *Tasvir-i Efkar*'da çıkan *Lisân-ı Osmânî'nin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazatı Şâmilidir* yazısı ilk eleştiri sayılır.
- b.** Nâmık Kemal, Ziyâ Paşa'nın *Harâbât* adlı eserinin mukaddimesindeki görüşlerini, *Tahrib-i Harâbât* ve *Tâkib* adlı eserlerinde eleştirir.
- c.** Recâizâde Mahmut Ekrem *Zemzeme* adlı eserinin ön sözünde Muallim Nâci'nin eski edebiyat hakkındaki görüşlerini eleştirir. Muallim Nâci ise bu eleştirilere *Demdeme* ile cevap vermiştir.

Açık Uçlu Sorular - Mülakat / Röportaj

	MÜLAKAT	RÖPORTAJ
AMAÇ	Bir konu hakkında bir kişinin görüşlerini almak	Bir konunun araştırılıp incelenmesi
YÖNTEM	Soru-cevap	Gezip görme, araştırma, inceleme, soru-cevap
ÖZNELLİK / NESNELLİK	Soru soran kişi kendi yorumunu katmaz. Nesnellik ağır basar.	Soru soran kişi konuyla ilgili yorumlarını katar. Öznellik dikkat çeker.
DİL VE ANLATIM ÖZELLİĞİ	Açık bir anlatım vardır, sadece konuşulanlar aktarılır.	Dikkat çekmek için süslü bir anlatım kullanılabilir, betimlemelere ve ayrıntılara yer verilir.

Çoktan Seçmeli Sorular - Eleştiri

1 - B	2 - E	3 - A	4 - A	5 - E	6 - B	7 - E
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Çoktan Seçmeli Sorular - Mülakat / Röportaj

1 - C	2 - A	3 - D	4 - E	5 - D	6 - B
-------	-------	-------	-------	-------	-------

Konu Özeti

Konuyla ilgili kısa ve öz bilgiler

Açık Uçlu Sorular

Konuyla ilgili ufkunuzu açacak sorular

Çoktan Seçmeli Sorular

Konuyla ilgili çoktan seçmeli testleri

Neler Öğreneceğiz?

Fasikülde hangi konuların öğrenildiği

Hatırlayalım

Konuyla ilgili önceki bilgiler

Araştırma

Konuyla ilgili detaylı bilgiye ulaşmanız için ödevler

Faydalı Linkler

Konuyla ilgili yararlanılabilecek web siteleri

Kritik Bilgi

Fasikülde geçen konuyla ilgili en önemli bilgi

Bir Örnek de Sen Ver

Konuyla ilgili sizden gelen örnekler

Biliyor musunuz?

Konuyla ilgili çarpıcı bilgiler

Filozof Der ki

Filozofların konuyla ilgili söylediği önemli sözler

Felsefe Sözlüğü

Felsefe ile ilgili kavramlar

Haritada Bulalım

Konuyla ilgili özellikleri haritada işaretleme

Dersi İzleyelim

Konuyla ilgili konu anlatım videoları

Dikkat!

Fasikülde karıştırılmaması gereken bilgiler